

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

De bankautomaten in ons land of eerder het gebrek eraan zorgen al maanden voor veel frustraties. Verschillende verenigingen, maar ook politici, klagen aan dat het in sommige regio's steeds moeilijker wordt

om nog aan cashgeld te geraken.

Waarom sluiten banken hun automaten in zo'n sneltempo?

En gaat het niet meer op de bankautomaten?

En gaat het zelfs niet wat te snel, waardoor een hele groep mensen dreigt achter te blijven?

Weet je nog hoeveel geldt als een maatse erover zijn ingeend?

Er zijn er praktisch geen meer.

Ik geloof dat er geen één weet zijn. Misschien hierom de hoek ergens.

Ik denk dat dat wel niet vast is. Vooral voor de iets ouderbevolking dan ook, maar alhoewel de jongeren ook.

De dekste dat ik weet is aan de 404.

Ik vermoed dat er een cashpoint is nu in de Veldstraat.

Kan je uithouden of zo? Is het ook wel moeilijker om dat cashgeld mee te houden?

Ik moet al met de fiets hef binnenkomen om snel aan uw haal te kunnen.

Het is heel weinig groeven in de dorpen dat ze allemaal weggenomen zijn.

Je hoort het, ingeend. Er zijn steeds minder geldautomaten.

Zowel steden als dorpen zien de banken één voor één vertrekken.

Voor veel dorpen betekent het zelfs dat ze achterblijven zonder.

Dat brengt ons in Zaffelare.

Een deelgemeente van Lo Christi bij Gent.

Dat is absoluut geen spookdorp, maar toch verdweener eind november de laatste geldautomaat van de ene op de andere dag.

Die sporaalde ze eens, maar geld ging aan de beste helemaal van niks.

En die stonden daar ineens voor gesloten deuren.

We komen op de koffie bij Bernhard Nautz, lid van de landelijke gilden.

Een vereniging die onder de boerenbond valt.

Ja, dus bij ons leven van de vereniging,

kreeg wij regelmatig tegoed dat dat eigenlijk toch niet kon.

Ook Herman Boussard is lid van die landelijke gilden.

Volgens beide heren zijn mensen boos op de banken.

Ja, er zijn één mensen die echt kwaad zijn op de banken.

Te meer jaren maken veel winst en dat kan blijkbaar niet dat hij een auto maakt blijft.

Bernhard en Herman komen met hun vereniging op voor de mensen voor wie cash geld afhalen nu een stuk moeilijker geworden is.

Zeker voor de ouderen mensen.

Het is minstens 5 of 6 kilometer van een tof gezien.

Dat ze zich moeten verplaatsen.

De mensen gingen vroeger met de fietsen of de voet wat geld uit de muur gaan halen.

En nu moeten ze iemand anders aanspreken of een chauffeur of meer rijden met iemand om wat geld te gaan halen.

En die ouderen mensen zijn ook niet zo thuis in dat digitaalbak hier.

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

Dus die hebben ook graag iets meer cash in handen om iets te betalen.

Die zijn dat zo niet gewoond bij de kaart te betalen.

Dus voor die mensen is dat wel moeilijk.

Wat we hier zien is een trend die al een aantal jaren aan de gang is.

In de afgelopen 12 jaar halveerde het aantal cashpunten in België.

Pieter van Malen van onze economie redactie.

Hoe komt het dat bankautomaten in zo'n snel tempo verdwijnen?

Wel ja, we komen eigenlijk van een situatie rond de eeuwwisseling waar elk Belgisch dorp nog eigen bankkantoren had op het dorpsplein.

Maar rond de eeuwwisselingen zijn er heel veel fusies gebeurd.

Waardoor banken plot meerdere filialen hadden op het dorpsplein.

En door 1e jaren is eigenlijk gebleken dat het steeds maar duurder werd om al die kantoren te onderhouden,

om al die geldautomaten daar te houden.

En ja, ze zijn dus eigenlijk beginnen kijken hoe ze dat financieel konden optimaliseren.

Dat is dan een duurwoord eigenlijk om te zeggen dat er op bespaard werd.

Ja, inderdaad ja, en dat betekent natuurlijk schrappen.

Ja, want die kosten voor die bankautomaten, dat is natuurlijk niet.

Het moet de geldtransporten georganiseerd worden.

Banken moeten ook elkaar betalen als ik bijvoorbeeld bij bank A zit.

En ik gebruik de diensten van bank B, de automaat van bank B,

dan moet bank A daarvoor een kleine som betalen aan bank B.

Dus dat komt al die banken, dat werd alleen maar duurder en duurder.

Ja, op de duren zijn ze dan toch eigenlijk gaan samenzetten om te kijken van

ja, wat kunnen we hier eigenlijk aanbunnen, hoe kunnen we hierop bezuinigen.

Ja, maar ze werken dus wel aan een alternatief, zeg maar, voor de eigen bankautomaten verdwijnen.

Ja, inderdaad enkele jaren voor corona al hebben ze een studie besteld.

Bij een externe consultant eigenlijk met de vraag van

hoe kunnen we hierop bezuinigen.

En uit die studie is wat op in ontstaan.

Het is Belgian ATM Optimization Initiative.

Oké, ja, je had weer zo'n mooie afkorting.

Opnieuw een mooi woord om eigenlijk de sparingen te verpakken.

De grootbanken, de grootste banken die ons land nog geeft,

die hebben daarin eigenlijk afgesproken dat ze hun eigen bankautomatennetwerk zouden afbouwen

en zouden vervangen dus door de bankautomaten van Batop in

een systeem dat ze samen delen, dat ze samen uitbaten.

De coronacrisis heeft een noodzaak om zo'n gemeenschappelijke systeem

uit te baten eigenlijk alleen maar groter gemaakt omdat

tijdens de coronacrisis waren alle winkels dicht.

We zijn massaal, beginnen online dingen kopen.

We hebben eigenlijk allemaal leren werken met apps om online te betalen.

Tot op vandaag zie je dat daardoor de cashbetalingen

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

eigenlijk ook een enorme duik naar beneden genomen hebben.
En dat is voor de banken eigenlijk nog maar eens de aanwijzing.
Ja, we kunnen het gewoon met minder cash, met minder automaten doen.
Die insteek kwam ook naar voren toen Chris de Rijk, CEO van Batop in het project in 2021 aankondigde.
Over de laatste tien jaar is het gebruik van cash gehalveerd.
We kunnen best stellen met heel wat minder automaten als er zo de betere gespreid moeten zijn.
En dan gaat de burger daar enkelemaal beter van worden.
Dus het is niet zo dat we daar afbruik doen of dat die vandaag ervijst.
In België is cashgeld dus aan het verdwijnen, Pieter.
Zien we dat in de rest van Europa ook op die manier gebeuren?
België is daar eigenlijk wel een van de koplopers in Nederland.
Bijvoorbeeld wordt er nog veel meer cash betaald.
Maar als je België vergelijkt met landen, bijvoorbeeld als Griekenland, ja, Meer het Suiden, het Oosten van Europa, dan zijn we daarin toch wel een koploper.
Dat we daarin koploper zijn, dat maakt niet altijd iedereen even gelukkig.
Voor veel mensen zorgt het voor heel wat moeilijkheden.
Dus wordt er gezocht naar oplossingen.
De gemeente Wevelgem kondigde bijvoorbeeld begin deze maand aan dat ze op eigen initiatief een nieuwe geldautomaat in Moorszelen een deelgemeente zouden installeren.
De VRT-kameras waren erbij.
Wat heb je nooit in Moorsje?
We houden moors!
We houden moors!
Wat er tot al kom zijn, dat er niet weer komt in Moorsje.
En ook in Zafelaren besloten ze om niet bij de pakken te blijven zitten en in actie te komen.
We worden gerucht, de ronde doen bij de mensen.
Dat kan niet dat er geen bankautomaat meer is.
Iedereen klacht erover.
En toen hebben wij vanuit onze vereniging gestart.
Wij hebben contact opgenoemd met alle verenigingen van Zafelaren.
We wilden meestapen in ons verhaal om de protestant te tekenen.
Zo gezegd, zo gedaan.
De eerste wat we gedaan hebben is een samenkomst geplant hier in de tocht waar de laatste automaat stond.
Daar hebben wij een spannelijke plaats en een zwarte vlaggehalen.
En de plaatselijke pers is erop afgekomen.
We hadden die ook uitgenodigd.
We hebben dus zo gezegd, de vierde macht ingeschakeld,

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

een plaatske pers.

En zo ging de bal aan het rollen.

Dat is verschenen in de plaatselijke krans.

En dat artikel is opgemerkt geweest door de VRT.

Toen was er een klacht binnengekomen bij de VRT,
zelfs van Europa,

dat in België de automaat er veel te snel verdwenen.

En de VRT heeft dan contact opgenomen met ons.

We wilden hier een reportage maken ter plaatse.

Dat is dan uitgezondig geweest.

En we hadden hier een interzaken.

Dus dat is een beetje een devolutie.

Maar daar blijft het niet bij.

En dat hebben wij ook nog contact opgezocht met de gemeente.

We hebben aantekende beriefingsgever even naar al groot banken.

Er zijn zelfs directeurs van de banken bij ons ter plaatsel gekomen
hier op de vergadering van de werkgroep.

Die ook een standpunt kwamen verdedigen.

Helaas mocht al die mediaaandacht tot nu toe niet baten.

Iedereen die steunde op onze acties,

ze waren allemaal enthousiast over die actie.

Maar tot nu toe is er helemaal nog concreet niets gebeurd.

Dus dan stellen ze zelf maar een paar mogelijke oplossingen voor.

We hebben een paar ideale locaties geopgesteld bij het gemeente.

En dat is eigenom van het gemeente.

Dus het gemeente zou er ook wel eens serieus kunnen helpen daarmee.

Moesten ze zo'n locatie willen aanbieden,

dat zou eens zelfs nog wat openhengen.

Dat zou een win-win situatie kunnen zijn voor het gemeente.

Zij zouden kunnen openactief zijn.

Kijk, we hebben gezocht voor een locatie

dat er terug naar de maat komt en zal verlaren.

Blijkbaar houden ze de boot af en ik weet niet wat het reden is.

Maar ze zijn dus niet geneegd om dat te doen.

Daardoor blijven Herman en Bernard achter met het gevoel

dat ze door alle partijen in de steek gelaten worden.

Het is zelfs dubbel jammer.

De Balken hebben hun huurcontrapte moeten verbreken met ten eigenaar
omdat ze hun vervroede opzicht hebben.

Het boel staat in de boot in het licht.

Ik denk dat dat misschien ook een half jaar leeg staat

want als er nog geen boot aan de boot kan.

En ten tweede hoeveelom is nu in het steek gelaten

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

door de koeienmiesten en schip.

Omdat twee oude toplocaties aangeduid hebben

en ze willen dat hun niet op ingaan.

Ja, Pieter, we horen het.

In Zaflaren zijn ze niet blij met die verdwijnende geldautomaten.

Waarom?

Ja, waarom doet dat zo veel met de mensen

dat ze geen geldautomaat meer hebben in hun buurt?

Ja, die banken die wegtrekken uit de dorpen.

Ja, je kan je natuurlijk voorstellen

dat dat veel sentimenten uitlokt bij de dorpen volgen erzij.

Die hebben de laatste jaren meewijzen van spreken

alle slager- en de supermaarten zien vertrekken.

Na de grotere dorpskern als ook de bankautomaten wegtrekken

dat zorgt er eigenlijk alleen maar voor

dat er minder en minder in de torp te doen is.

Dat het gevoel begint dan natuurlijk te leven naar de torp leegbloed.

Dat maakt natuurlijk heel veel sentimenten los.

Dus het is absoluut ook een emotionele kwestie.

Ja, absoluut.

Het is vooral voor ouderen mensen een moeilijke zaak.

Kan ik me beelden.

Ja, dat wordt dan ook als argument aangehaald natuurlijk.

Jongeren zijn natuurlijk veel sneller weg

met die apps, ja, geld overschrijven via je mobiele telefoon

en zo, daar heb je geen bank meer van nodig.

Maar als je daar allemaal niet zo vlot in bent

en je bent gewoon om je overschrijvingen te doen

aan een bankautomaat in een kantoor in je dorp

en dat kan plots niet meer.

Dat is dan uiteraard niet fijn.

Bovendien gaat het niet alleen over ouderen

die hiermee kunnen worstelen.

Er is bijvoorbeeld onlangs ook een studie geweest van de VUB

naar de barometer digitale inclusie.

En daaruit blijkt dat bijvoorbeeld ook jongeren hiermee kunnen worstelen.

We denken altijd van jongeren zullen hier wel heel vlot mee weggaan

maar uit die studie blijkt toch dat jongeren

met bijvoorbeeld lagere opleidingsniveau hier ook mee worstelen.

En uit het onderzoek komt de conclusie

dat 46% van de Belgen nou eigenlijk digitaal kwetsbaar is.

Het is dus niet iets banaals en daarom misschien ook logisch

dat het wat losmaakt bij veel mensen.

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

Stein Oosterling, socioloog aan de Universiteit Antwerpen die verwoordde tijdens een interview bij de VRT wat het doet met mensen als ze de digitale trein missen.

Digitalisering heeft onmeskenbare aantal voorbeelden.

Zeker voor mensen die digitaal goed uit de voeten kunnen maar zeker voor kort gescholden, voor mensen in armoede, voor mensen die tegenslagend leegverkend hebben en al heel veel vertrouwende maatschappij hebben leidt de digitalisering ook tot het verdwijnen van de nabij uit van persoonlijke contacten, van persoonlijke dienstverlening van plaatsen waar ze terecht kunnen.

En dat leidt er toe dat mensen zich in de steek laten verloren voelen dat ze niet weer gehoord worden.

Pieter is dus niet zonder gevolgen

dat verdwijnen van bankautomaten in landelijke gebieden kunnen bestellen dat banken misschien de maatschappij wat voor zijn dat ze iets te snel gaan met hun digitale evolutie.

Ik kan me wel vinden in die kritiek ja, want volgens mij gaat het voor de banken toch vooral over een besparingsquastie.

En het wordt inderdaad ook wel gebracht van we hebben de apps en je kan ons telefonisch bereiken.

Heel veel gebeurt met elkaar dus we hebben cash niet meer nodig.

Maar hier is natuurlijk eigenlijk de vraag de kip over tij, wat is er eerst, betalen we meer met de kaart omdat we digitaal inclusief zijn of is het omdat we geen cash meer kunnen afhalen.

Bernard die gelooft eerder dat het dat tweede scenario is.

De hoofdschuldige natuurlijk in deze zaak zijn de grootbanken die hebben zich wat verhalepeerd

en dit is een beetje met die vier grootbanken samen een beetje een mole polipositie dat ze ingenomen hebben.

Ze voelen zich natuurlijk sterk he.

Pieter de federale regering komt nu met een soort van ultimaatum om de bereikbaarheid van die bankautomaten.

Wat houdt dat juist in?

Ja dus al sinds begin, toen het project Badopin werd aangekondigd maakte de minister van Economie Dermagne ja had hij daar eigenlijk al heel veel kritiek op hij was eigenlijk exact bang voor wat er nu aan het gebeuren hij zei dat er dus bankautomaten zouden weg gaan uitdorpen de minister komt ook uit Wallonië, minister Dermagne

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

waar er natuurlijk ook heel veel dunner bevolkte gebieden zijn
dus het is zeker iets waar hij al heel lang kritiek op heeft
hij heeft toen ook al meteen gezegd aan de banken
van dit mag niet betekenen dat mensen in tientallen kilometer
zullen moeten rijden tot ze nog een bankautomaat vinden
de banken hebben daar toen ook altijd gezegd van
nee eigenlijk zullen we, we zullen dus wel de helft van onze automaten weghalen
maar we zullen ze beter sprijden
waardoor niemand in de koude komt te staan
maar de laatste maanden zijn er toch heel veel klachten van mensen
en dan niet alleen in dorpen maar zelfs in steden
dat ze het steeds moeilijker vinden om geld af te halen
en nu dus heeft de regering de laatste maanden
een ultimatum opgelegd aan de bankesector
dat betekent dat eigenlijk binnen nu en een aantal weken
moeten de banken uitleggen of ze in gaan op het voorstel
om dus in landelijke gebieden
te minstens de één bankautomaat te voorzien
binnen een straal van vijf kilometer
dus zodat iedereen op maximaal vijf kilometer rijden van zijn huis
een automaat vindt
in steden zou het gaan om twee kilometer
en in zeg maar de periferie zou het dan gaan om drie kilometer
ja oké, zowat tussen liggen de gemeenten
de regering zegt als de banken hier niet akkoord mee gaan
om dit vrijwel te doen
ja dan is het simpel, dan zullen we een wet stemmen
die hen dat verplicht
en dan zal de centrale bank daarop moeten toezien
dat de banken zich aan de wet houden
ja oké, de banksector reageert naar eigen zeggen wel
verbaasd dat voorstel
waarom zijn ze daar nu zo verbaasd op?
ja dat is duidelijk een clash tussen de banken en de regering
de banken vinden net dat ze zelf heel veel moeite doen
en dat ze, ja zoals ik al uitleg
niet aan een besparing doen, maar aan een soort optimalisatie
zij hebben altijd beloofd
dat mensen het niet moeilijker zouden krijgen
om een bankautomaat te vinden
dus ze zijn nu verbaasd dat er toch zoveel kritiek is
en dat de regering een ultimatum oplegt
maar regering is duidelijk niet van onder de indruk

[Transcript] DS Vandaag / Cash is out, maar zonder geldautomaten kunnen we ook niet leven

die zegt we zijn nu al zo lang aan het praten
al maandenlang
en het komt maar niet tot een compromis
dus dan is het de tijd van praten voorbijblijkbaar
ook Bernhard en Herman zijn ondertussen al een aantal maanden
 bezig met hun acties
maar er is nog maar weinig schot in de zaak gekomen
ja, we kregen van iedereen gelijk
en we gezeten goed hier
dat hoorde wel we van
maar eigenlijk in de praktijk gebeurt er hier niets
nu het thema in de politiek leeft
zien ook zij weer nieuwe kansen
zo deden ze ook mee aan een handtekeningenactie
een petitie van financiëntie, okra en testa en koop
dat gevoel gelegd worden blijkbaar in het parlement
en dit is om te steunen ook
en die actie kan wel op wat steunrekenen
van de inwoners van Zaflaren
ze verzamelde al heel wat handtekeningen
Herman is er getaald, hoeveel?
we hebben in Zaflaren
een 300 alteken verzameld
we hebben daar ook niet zoveel moeite over gedaan
we hebben de gewone ergens licht op een plaats
waar de mensen samen komen
en waar we een activiteit hadden
en iedereen teken dat
dit was vandaag de dagelijks podcast van de standaard
bedankt voor het luisteren
volg ons op Spotify, Apple podcast
of Eenderwijk ander podcast platform
in onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren
maar ook de beste podcasttips terugvinden
alle credits van de podcast die je net hoorde
vind je op standaard.be
een schuine strijp podcast
reageren kan via podcastatstandaard.be